

Sygn. akt XVII AmA 44/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, Wydział XVII Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Bogdan Gierzyński

Protokolant – stażysta Dominika Zajdowska

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2023 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w W.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 21 grudnia 2020 r., Nr (...)

I. Oddala odwołanie;

II. Zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 720 (siedemset dwadzieścia) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Bogdan Gierzyński

Sygn. akt XVII AmA 44/21

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzją z dnia 21 grudnia 2020 r. Nr (...)

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086 - dalej: „ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów”), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przez przedsiębiorcę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., uznał za naruszające zbiorowe interesy konsumentów praktyki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. polegające na:

1) naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom, w umowach pożyczki konsumentkiej informacji na temat opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, co narusza art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumentkim (tekst jednolity: Dz.U. z 2019 r. poz. 1083 - dalej: „ustawa o kredycie konsumentkim”), a tym samym stanowi naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

2) pobieraniu od konsumentów, którzy opóźniają się ze spłatą pożyczki w terminie wynikającym z zawartych umów, których zabezpieczeniem jest przewłaszczenie pojazdu opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumentkim oraz odsetek za opóźnienie naliczonych konsumentowi, w

zakresie, w jakim łącznie przekraczają limit ustawowy, co jest sprzeczne z art. 33a ustawy o kredycie konsumenckim, a tym samym stanowi naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazał zaniechanie ich stosowania.

II. Na podstawie art. 103 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nadał niniejszej decyzji w zakresie pkt I sentencji decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

III. Na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przez przedsiębiorcę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., nałożył na (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. obowiązek usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów opisanego w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, poprzez:

1) złożenie na stronie internetowej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. (na moment wydania decyzji: (...)) jednokrotnego oświadczenia o następującej treści:

„W związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydaną w dniu 21 grudnia 2020 r. nr (...), (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. informuje, że stosowała praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów polegające na:

- naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom, w umowach pożyczki konsumenckiej informacji na temat opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, co narusza art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2019 r. poz. 1083),
- pobieraniu od konsumentów, którzy opóźniają się ze spłatą pożyczki w terminie wynikającym z zawartych umów, których zabezpieczeniem jest przewłaszczenie pojazdu opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim oraz odsetek za opóźnienie naliczonych konsumentowi, w zakresie, w jakim łącznie przekraczają limit ustawowy, co jest sprzeczne z art. 33a ustawy o kredycie konsumenckim.

Praktyki te godzą w zbiorowe interesy konsumentów, a w konsekwencji stanowią naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086). Decyzja Prezesa UOKiK nr (...) z dnia 21 grudnia 2020 r. dostępna jest pod adresem www.uokik.gov.pl”.

w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się decyzji, w następujący sposób:

a) czarną czcionką (kod szesnastkowy RGB #000000) ARIAL na białym tle (kod szesnastkowy RGB #ffffff),

b) tekst powyższego oświadczenia wyjustowany,

c) czcionką pogrubioną (bold) fragment: (...) Sp. z o. o. **z siedzibą w W.** informuje, że stosowała praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów polegające na:

- naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom, w umowach pożyczki konsumenckiej informacji na temat opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, co narusza art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1083),
- pobieraniu od konsumentów, którzy opóźniają się ze spłatą pożyczki w terminie wynikającym z zawartych umów, których zabezpieczeniem jest przewłaszczenie pojazdu opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim oraz odsetek za opóźnienie naliczonych konsumentowi, w zakresie, w jakim łącznie przekraczają limit ustawowy, co jest sprzeczne z art. 33a ustawy o kredycie konsumenckim.”,

d) w górnej części strony głównej domeny (...) i na każdej innej stronie internetowej przedsiębiorcy zastępującej tę stronę w przyszłości, oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),

e) czcionka powinna odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na ww. stronie internetowej, tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu 2,5 cm z każdej strony,

f) fragment: „**Decyzja Prezesa UOKiK nr (...)**” będzie stanowił hiperłącze prowadzące do strony internetowej [https://\(...\)](https://(...)) „**przy czym oświadczenie to** będzie dostępne na przedmiotowej stronie internetowej przez okres 3 (trzech) **miesiący od daty opublikowania.**”

2) przekazanie listem poleconym lub doręczenia bezpośrednio w terminie miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji każdemu konsumentowi, od którego zostały pobrane opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim oraz naliczonych odsetek za opóźnienie w spłacie w zakresie, w jakim łącznie przekroczyły limit ustawowy o którym mowa w art. 33a ustawy o kredycie konsumenckim, pisma zawierającego następującą informację:

3) „W związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydaną w dniu 21 grudnia 2020 r. nr RŁO (...) (...) Sp. z o. o. z siedzibą w W. informuje, że stosowała praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów polegającą na pobieraniu od konsumentów, którzy opóźniają się ze spłatą pożyczki w terminie wynikającym z zawartych umów, których zabezpieczeniem jest przewłaszczenie pojazdu opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim oraz odsetek za opóźnienie naliczonych konsumentowi, w zakresie, w jakim łącznie przekraczają limit ustawowy, co jest sprzeczne z art. 33a ustawy o kredycie konsumenckim.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w związku z pobraniem opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim oraz naliczonych odsetek za opóźnienie w zakresie, w jakim łącznie przekroczyły limit ustawowy, istnieje możliwość złożenia reklamacji wraz z podaniem numeru rachunku. Reklamację należy przesłać pocztą na adres: [w tym miejscu należy uzupełnić adres] lub drogą mailową na adres: [w tym miejscu należy uzupełnić adres mailowy]”.

3) dokonanie zwrotu - w ramach przysporzenia konsumenckiego - konsumentom od których pobrano opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim oraz naliczonych odsetek za opóźnienie w zakresie, w jakim łącznie przekroczyły limit ustawowy, o którym mowa w art. 33a ustawy o kredycie konsumenckim nadwyżki powstałej z tego tytułu. Zwrotu tego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. dokona w terminie 30 (trzydziestu) dni od dnia złożenia reklamacji na numer rachunku bankowego wskazany w reklamacji.

IV. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przez przedsiębiorcę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., nałożył na (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.:

1) w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt 1.1 sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 156.676 zł (słownie: stu pięćdziesięciu sześciu tysięcy sześciuset siedemdziesięciu sześciu złotych), płatną do budżetu państwa,

2) w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt 1.2 sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 168.728 zł (słownie: stu sześćdziesięciu ośmiu tysięcy siedmiuset dwudziestu ośmiu złotych), płatną do budżetu państwa,

V. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 263 § 1, art. 263 § 2 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz.

256, 695 i 1298 - dalej: „Kodeks postępowania administracyjnego”) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przez przedsiębiorcę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., postanowił obciążyć (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. kosztami niniejszego postępowania w wysokości 25,50 zł (słownie: dwudziestu pięciu złotych pięćdziesięciu groszy) oraz zobowiązać przedsiębiorcę do ich zwrotu na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie 14 dni od uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zaskarżając ją w całości.

Odwołujący zarzucił zaskarżonej decyzji

I. naruszenie przepisów prawa materialnego:

a) przepisu art. 1 ust. 1 uokik przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w tym bezpodstawne przyjęcie, że sprawa ma charakter publiczny, gdyż wiąże się z ochroną praw potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów, którzy mogli lub mogą być narażeni na negatywne skutki działań stosowanych przez Powoda;

b) przepisu art. 24 ust. 2 pkt. 2 uokik w zw. z art. 30 ust. 1 pkt. 11 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (zw. dalej także „kredyt konsumencki”; „ukk”) przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w tym bezpodstawne przyjęcie, że działania Powoda polegające na odzyskaniu pojazdu będącego przedmiotem przewłaszczenia oraz związane z tym koszty, stanowiące odszkodowanie, wchodzi w zakres opłat, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11 kredytu konsumenckiego, i nie poinformowanie o nich stanowi naruszenie zbiorowych interesów konsumentów;

c) przepisu art. 24 ust. 1 w zw. z art. 24 ust. 2 pkt. 2 uokik w zw. z art. 33a kredytu konsumenckiego poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w tym bezpodstawne przyjęcie następstwa wynikającego z w/w pkt. b tj. uznania, iż wobec tego, że odszkodowanie z tytułu konieczności podjęcia działań mających na celu odzyskanie swojej własności wchodzi w zakres kosztów, o których mowa w art. 30 ust. 1 kredytu konsumenckiego to powinny one się mieścić w limicie ustawowych opłat wskazanym w art. 33a kredytu konsumenckiego, a wobec tego, że go przekraczają, to tym samym narusza te przepisy;

d) przepisu art. 103 uokik przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na opatrzeniu Decyzji Pozwanego rygorem natychmiastowej wykonalności, podczas gdy brak jest okoliczności uzasadniających nałożenie rygoru natychmiastowej wykonalności, a jego nałożenie godzi nadto w zasadę proporcjonalności;

e) przepisu art. 26 ust. 2 uokik przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na nałożeniu na Powoda obowiązku złożenia na stronie internetowej (...) Sp. z o.o., z siedzibą w W. jednokrotnego oświadczenia, podczas gdy brak jest przesłanek uzasadniających zastosowanie ww. środka, a jego nałożenie godzi nadto w zasadę proporcjonalności;

f) przepisu art. 26 ust. 2 uokik przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na nałożeniu na Powoda obowiązku przekazania konsumentom listem poleconym lub bezpośrednio pisma informującego o Decyzji i możliwością wniesienia reklamacji, a następnie w przypadku otrzymania reklamacji dokonania zwrotu konsumentom kwoty stanowiącej nadwyżkę ponad limit kwoty określonej w art. 30 ust. 1 pkt. 11 Kredytu Konsumentenckiego, podczas gdy brak jest przesłanek uzasadniających zastosowanie ww. środków, a ich nałożenie godzi nadto w zasadę proporcjonalności;

g) przepisu art. 106 ust. 1 pkt. 4 uokik poprzez nałożenie na powoda kary pieniężnej, mimo że powód nie dopuścił się naruszenia obowiązków i limitów wskazanych w art. 30 ust. 1 pkt. 11 i art. 33a kredytu konsumenckiego,

h) ewentualnie przepisu art. 111 uokik poprzez jego błędne zastosowanie, skutkujące nałożeniem na powoda rażąco wygórowanych kar pieniężnych bez należytego uwzględnienia okoliczności mających wpływ na wymiar kary, tj. zakresu naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, stopnia ewentualnej winy spółki

(braku umyślności działania), specyfiki rynku, krótkiego okresu naruszenia, niskiego stopnia naruszenia interesu publicznego, braku uprzedniego naruszenia przepisów ustawy oraz zasad proporcjonalności.

II. sprzeczności ustaleń dokonanych przez Pozwanego z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym, w szczególności polegająca na:

- a) Braku zidentyfikowania oczywistych okoliczności łagodzących, w sytuacji gdy Powód samodzielnie w 2018 r. zaprzestał zawierania pożyczek na zakup samochodu,
- b) Sprzeczności w samej Decyzji, gdzie Pozwany wpieryw wskazuje, że Powód w 2018 r. wszczął procedurę windykacji pojazdów wobec 69 konsumentów (pkt. 22 Decyzji), natomiast w pkt. 106 Decyzji wskazuje, że Powód zawarł z konsumentami w 2018 r. 69 umów pożyczki zabezpieczonych przez przewłaszczenie pojazdu na zabezpieczenie. Otóż pozwany w 2018 r. zawarł 905 umów wobec czego liczba podana przez Pozwanego stanowi zaledwie 7,62% wszystkich umów,
- c) Twierdzenie, że powód czerpał korzyści z dochodzonego od nierzetelnych konsumentów odszkodowania za brak dokonania polubownego zwrotu pojazdu, podczas gdy wysokość odszkodowania nie przewyższała poniesionych przez Powoda w związku z tym kosztów.

III. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na merytoryczną treść Decyzji:

- a) naruszenie art. 232 k.p.c, polegające na błędnym uznaniu przez Pozwanego, że rzekome naruszenia Powoda stanowią naruszenia o znacznym zasięgu terytorialnym oraz, że dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku na dowód czego Pozwany nie przedłożył dowodów na poparcie swoich twierdzeń.

W związku z powyższymi zarzutami Odwołujący wniósł o:

- a) uchylene w całości Decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 21 grudnia 2020 r. nr (...), lub ewentualnie (w szczególności w przypadku uwzględnienia zarzutu 1 pod pkt. I lit. g i 1 pod I pkt. h),
- b) zmianę Decyzji w całości ewentualnie w części, zwłaszcza w zakresie pkt IV Decyzji, poprzez odstąpienie od wymierzenia kar albo znaczne obniżenie wymiaru kar pieniężnych nałożonych na Powoda,
- c) wstrzymanie wykonania Decyzji odnośnie pkt. I i II do czasu rozstrzygnięcia sprawy,
- d) w każdym przypadku zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o:

1. oddalenie odwołania w całości,
2. przeprowadzenie dowodów z dokumentów oraz innych środków dowodowych, znajdujących się w aktach prowadzonego przeciwko Powodowi postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów o sygn. (...), na okoliczność stosowania przez Powoda przypisanych mu w zaskarżonej decyzji praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,
3. zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Spółka - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS (...). Zakres prowadzonej przez Spółkę działalności obejmuje m.in. pozostałe formy udzielania kredytów ((...) (...)) i pozostałą finansową działalność usługową gdzie indziej nie sklasyfikowaną, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych ((...) (...)). **/wydruk z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru – k. 401 -405, t. II akt adm./**

Spółka prowadzi działalność jako pożyczkodawca na terenie całej Polski. (...) udziela pożyczek pieniężnych samodzielnie lub korzystając z usług pośredników (osób/podmiotów współpracujących ze Spółką). Umowy te zawierane są w lokalu **przedsiębiorstwa. W ofercie Spółki znajdują się pożyczki przeznaczone na zakup samochodu oraz pożyczki pod zastaw samochodu.** Według złożonego oświadczenia Spółka w latach 2019 i 2020 nie zawarła żadnej umowy kredytów/pożyczek na zakup samochodu oraz pod zastaw samochodu. (...) zawierała te umowy w latach 2016- 2018. **/pismo Spółki z dnia 08 lutego 2018 r. – k. 6-8, t. I akt adm., pismo Spółki z dnia 13 lipca 2020 r. – k. 400, t. II akt adm./**

Spółka stosuje w obrocie z konsumentami następujące wzorce, na podstawie których następnie są zawierane umowy pożyczki: „Umowa Pożyczki Konsumentckiej nr...”, „Harmonogram do Umowy Pożyczki Konsumentckiej nr ...”, „Ogólne Warunki Umów Pożyczek Konsumentckich (...) Spółka z **o. o.**”, „Wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy”, „Tabela Opłat i Prowizji”, „INSPEKCJA POJAZDU”, „UMOWA PRZEWŁASZCZENIA POJAZDU NA ZABEZPIECZENIE”, „FORMULARZ INFORMACYJNY DOTYCZĄCY KREDYTU KONSUMENTCKIEGO UDZIELANEGO PRZEZ (...) SP. Z O.O. Z SIEDZIBĄ W (...)”. **/pismo Spółki z dnia 08 lutego 2018 r. – k. 6-8, t. I akt adm./**

We wskazanych wzorcach umów konieczność poniesienia opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu wynika jedynie z § 2 ust. 5 wzorca pod nazwą „Umowa Pożyczki Konsumentckiej nr ...” w brzmieniu „Pożyczkobiorca zobowiązany jest zapłacić Pożyczkodawcy z tytułu realizacji Umowy Pożyczki koszty szczegółowo wskazane w Tabeli Opłat, stanowiącej Załącznik nr 3 do Umowy Pożyczki.” oraz § 10 ust. 5 wzorca pod nazwą „Ogólne Warunki Umów Pożyczek Konsumentckich (...) Spółka z **o.o.**” w brzmieniu „Pożyczkobiorca zobowiązany jest do zapłaty na rzecz Pożyczkodawcy opłat za czynności dodatkowe związane z Umową Pożyczki, w tym za czynności związane z rejestracją Samochodu, jeśli zostaną poniesione przez Pożyczkodawcę, czynności windykacyjne, które szczegółowo zostały wskazane wraz z cennikiem w Tabeli Opłat, stanowiących załącznik nr 3 do Umowy Pożyczki”. **/wzorzec umowy pod nazwą „Umowa Pożyczki Konsumentckiej nr...” – k. 28-29, t. I akt adm., wzorzec umowy pod nazwą „Ogólne Warunki Umów Pożyczek Konsumentckich (...) Spółka z o.o.” – k. 30v-32, t. I akt adm./**

Stosowana przez Spółkę „Tabela Opłat i Prowizji” nie zawiera wskazań co do wysokości opłat odnoszących się do czynności windykacyjnych, czynności odbioru, holowania oraz przygotowania pojazdu do sprzedaży. Także w innych załącznikach brak jest skonkretyzowania tych opłat. **/wzorzec umowy pod nazwą „Tabela Opłat i Prowizji” – k. 20, t. I akt adm./**

Zgodnie z § 5 ust. 1 wzorca umów pod nazwą „Umowa Pożyczki Konsumentckiej nr ...” Spółka pobiera odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia w wysokości 14% w stosunku rocznym („Roczna stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego na dzień zawarcia Umowy Pożyczki wynosi 14% i stanowi dwukrotność odsetek ustawowych za opóźnienie, tj. dwukrotność sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych”). **/pismo Spółki z dnia 08 lutego 2018 r. - karty nr 6-8, wzorzec umowy pod nazwą „Umowa Pożyczki Konsumentckiej nr...” – k. 28-29, t. I akt adm./**

W przypadku niewywiązywania się przez konsumenta z obowiązku spłaty rat kredytu Spółka podejmowała czynności zmierzające do przejęcia pojazdów przewłaszczonych na zabezpieczenie wierzytelności. Czynności te Spółka zlecała podmiotom zewnętrznym. Procedura przejęcia wskazanych pojazdów obejmowała w zależności od potrzeb następujące czynności:

- a) czynności windykacyjne,
- b) czynności odbioru,
- c) holowanie oraz
- d) przygotowanie pojazdu do sprzedaży (mycie, ewentualne naprawy, wycena, ogłoszenie).

Ponadto, Spółka (jak wynika z oświadczenia złożonego we wskazanym na wstępie postępowaniu wyjaśniającym) nie czerpie dodatkowych korzyści związanych z tymi czynnościami, to jest nie obciąża klientów dodatkowymi kosztami, które nie wynikały z rozliczeń otrzymywanych od partnerów zewnętrznych. **/pismo Spółki z dnia 15 stycznia 2019 r. – k. 215-219, t. II akt adm./**

Z informacji przekazanych przez Spółkę wynika, że wycena przejętych i przeznaczonych do sprzedaży pojazdów do października 2018 r. dokonywana była przez następujących rzeczoznawców:

- a) R. J. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) w G.,
- b) W. T. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Rzeczoznawcy Samochodowego (...) INŻ. (...) w P. (umowa ustna),
- c) S. K. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) w W. (umowa ustna).

Począwszy od października 2018 r. Spółka współpracuje wyłącznie z jednym przedsiębiorcą - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Na podstawie zawartej umowy (...) ponosi koszty wyceny wartości pojazdu o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5t. w wysokości 285 zł netto, natomiast koszt sporządzenia raportu technicznego to koszt rzędu 185 zł netto. **/pismo Spółki z dnia 15 stycznia 2019 r. – k. 215-219, t. II akt adm./**

Od 2018 r. Spółka dokonywała sprzedaży pojazdów za pośrednictwem następujących podmiotów:

- a) O. W. (1) prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą (...) O. W. (1) w R.,
- b) M. G. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) M. G. w Ł. (wsparcie sprzedaży aut powi ndy kacy j nyc h),
- c) J. T. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą J. T. (...) w L.,
- d) (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. **/pismo Spółki z dnia 15 stycznia 2019 r. – k. 215-219. T. II akt adm./**

Na podstawie umowy zawartej z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., Spółka zobowiązana jest do ponoszenia kosztów przechowania pojazdu na placu w wysokości 4,00 zł/dzień netto. **/pismo Spółki z dnia 15 stycznia 2019 r. – k. 215-219, t. II akt adm., umowa zawarta pomiędzy (...) a (...) Sp. z o.o. – k. 323-326, t. II akt adm./**

Na podstawie umowy zawartej z J. T. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą J. T. (...) w L., Spółka zobowiązana jest do ponoszenia następujących kosztów: przechowywanie pojazdu - 3,00 zł/dzień netto, sprzątanie pojazdu o wartości do 20 000 zł - 140 zł netto, sprzątanie pojazdu o wartości powyżej 20 000 zł (wraz z praniem tapicerki) 200 zł netto, transport pojazdu 2,00 zł/km netto, sprzedaż pojazdu - 4% netto od wartości transakcji. **/pismo Spółki z dnia 15 stycznia 2019 r. – k. 215-219, t. II akt adm., umowa zawarta pomiędzy (...) a J. T. (...) w L. – k. 331 – 337, t. II akt adm./**

Na podstawie umowy zawartej z O. W. (2) prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) O. W. (2) w R., Spółka zobowiązana jest do ponoszenia następujących kosztów: przejęcie i zabezpieczenie pojazdu - 800 zł, przechowywanie pojazdów - bez dodatkowych opłat, przygotowanie pojazdu do sprzedaży - 200 zł netto, sprzedaż pojazdu - 3% netto od

wartości transakcji. ***/pismo Spółki z dnia 15 stycznia 2019 r. – k. 215-219, t. II akt adm., umowa zawarta pomiędzy (...) a O. W. (2) – k. 338-342, t. II akt adm./***

Z przekazanego przez Spółkę zestawienia wynika, iż zobowiązywała ona konsumentów do poniesienia opisanych powyżej kosztów związanych z przejęciem pojazdu. W roku 2018 procedurę windykacji pojazdów Spółka wszczęła wobec 69 konsumentów, których zobowiązała do uiszczenia kosztów poszczególnych czynności dokonywanych w jej imieniu przez wskazane powyżej podmioty. ***/pismo Spółki z dnia 15 stycznia 2019 r. – k. 215-219, t. II akt adm., zestawienie czynności windykacyjnych – k. 220-225, t. II akt adm./***

W toku postępowania wyjaśniającego wystosowano również wystąpienie do konsumentów w celu zebrania informacji odnoszących się do niniejszej sprawy.

Odpowiedzi na powyższe wystąpienie udzieliło trzech konsumentów. Pierwszy z nich w kwestii poniesionych kosztów wskazał, że cyt. ***„Naliczyli ponad tysiąc złotych kosztów dodatkowych pomimo oddania auta dobrowolnie przed wypowiedzeniem umowy (nie mam wiedzy na temat za co te koszty zostały naliczone)”***. Drugi wskazał, że cyt. ***„Zostały mi doliczone koszty za windykację, nie wiem jaką 1480,92 - koszt firmy windykacyjnej za działania jakie poczyniła w celu odzyskania auta”***. Trzeci z konsumentów nie odniósł się do konieczności poniesienia kosztów windykacyjnych. Ponadto, konsumenci wskazywali, iż pojazdy te zostały sprzedane za niższą cenę, niż ta, za którą je nabyli. ***/odpowiedzi konsumentów – k. 185-191, t. I akt adm./***

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wzajemnie niekwestionowanych twierdzeń stron oraz dokumentów zgromadzonych w toku postępowania administracyjnego i sądowego.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w tym bezpodstawne przyjęcie, że sprawa ma charakter publiczny, gdyż wiąże się z ochroną nieograniczonej liczby konsumentów.

Skarżona decyzja zarzuca powodowi stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów poprzez naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom, w umowach pożyczki konsumenckiej informacji na temat opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, co narusza art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz.U. z 2019 r. poz. 1083) a tym samym naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Naruszenie to dotyczyło wszystkich konsumentów, którzy zawarli umowę z powodem, a także tych, którzy umów nie zawarli, a le podjęli działania w celu ich zawarcia, zapoznając się z warunkami kredytu.

W orzecznictwie sądowym istnieją wprawdzie dwie linie. Zgodnie z pierwszą linią orzecniczą "nie każde naruszenie przepisów ustawy pozwala na użycie przewidzianych w niej instrumentów, lecz jedynie takie naruszenie, które dotyka "szerszego kręgu uczestników rynku". Naruszenie interesu publicznoprawnego ma miejsce wówczas, gdy skutkami działań sprzecznych z przepisami obu ustaw dotknięty został "szerszy krąg uczestników rynku", a nie tylko jeden podmiot, względnie gdy działania te wywołały na rynku inne niekorzystne zjawiska". Z kolei druga linia orzecnicza "utożsamia interes publiczny z naruszeniem konkurencji lub wywołaniem (możliwością wywołania) na rynku niekorzystnych skutków"(K. Kohutek [w:] M. Sieradzka, K. Kohutek, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, Warszawa 2014, art. 1.).

W odniesieniu do pierwszej z zarzucanych praktyk, w ocenie sądu, spełniony został warunek zarówno dotykania nią "szerszego kręgu uczestników rynku", jak i wywoływania przez działania te działanie niekorzystnego zjawiska, jakim jest niezapewnienie konsumentom wymaganego prawem zakresu wiedzy.

Także w odniesieniu do drugiej z zarzucanych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegającej pobieraniu od konsumentów, którzy opóźniają się ze spłatą pożyczki w terminie wynikającym z zawartych umów, których zabezpieczeniem jest przewłaszczenie pojazdu opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim oraz odsetek za opóźnienie naliczonych konsumentowi, w zakresie, w jakim łącznie przekraczają limit ustawowy, co jest sprzeczne z art. 33a ustawy o kredycie konsumenckim, a tym samym stanowi naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów opisane wyżej przesłanki naruszenia interesu publicznego zostały, w ocenie sądu, spełnione.

Zdaniem sądu, brak jest postaw do zawężania kręgu podmiotów do osób od których pobrano przedmiotowe opłaty. Wystąpienie skutku nie jest bowiem przesłanką do stosowania ustawy. Przeciwnie, z art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi wprost, że ustawa reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów jeżeli te praktyki, stosowanie niedozwolonych postanowień lub koncentracje wywołują lub mogą wywoływać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Skutek, w postaci pobrania opłat przekraczających limit ustawowy mógł zatem dotyczyć wszystkich podmiotów, które zawarły umowę, a także tych, którzy umowy nie zawarli ale do których skierowana była oferta. Bezzasadny jest w związku z tym zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. polegający na błędnym, zdaniem powoda, uznaniu, że naruszenie objęte zaskarżoną decyzją mają znaczny zasięg terytorialny i dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku.

Za bezzasadny należało także uznać zarzut naruszenia art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim, poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu że oraz związane z tym koszty wchodzi w zakres opłat o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim i nie poinformowanie o nich stanowi naruszenie zbiorowych interesów konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy, w szczególności naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

W przypadku umowy kredytu konsumenckiego obowiązki informacyjne względem konsumenta określa ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w tym jej art. 30 ust. 1 pkt 11, stanowiący, że umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać m.in. roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu. Celem art. 30 u.k.k. jest zapewnienie konsumentowi łatwego dostępu do informacji na temat warunków udzielonego mu kredytu oraz jego sytuacji prawnej w związku z kredytem. Dokument umowy, który otrzymuje konsument, ma stanowić zwarte kompendium informacji prawnej dla konsumenta, tak aby nie musiał on ponosić kosztów transakcyjnych (wysiłku, wydatków) w celu uzyskania potrzebnych mu wiadomości. Dokument umowy ma być instrumentem redukującym asymetrię informacyjną między kredytodawcą a konsumentem na temat sytuacji prawnej stron. Określenie „oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu” obejmuje zatem wszelkie opłaty, które mogą spotkać kredytodawcę będące sankcjami o charakterze cywilnoprawnym. Taki zaś charakter mają opłaty związane z realizacją zabezpieczenia w czy windykacji pojazdu będącego przedmiotem przewłaszczenia. Twierdzenie powoda, że roszczenie związane z objęciem posiadania przewłaszczonego na zabezpieczenie kredytu samochodu jest roszczeniem nie związanym bezpośrednio z windykacją roszczeń powstałych w wyniku zaległości w spłacie kredytu jest błędne. Przewłaszczony samochód jest zabezpieczeniem kredytu, które to zabezpieczenie realizowane jest poprzez przejście jego posiadania. Jest to więc czynność zmierzająca bezpośrednio do uzyskania świadczeń przysługujących powodowi z tytułu umowy kredytu konsumenckiego, a ściślej jej nienależytego wykonania przez konsumenta, a zatem logicznie i funkcjonalnie należy do opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu. Ich wysokość musi się zatem mieścić w limicie wskazanym w art. 33 a ustawy o kredycie konsumenckim.

Z powyższego względu nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 24 ust. 1 w zw. z art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i art. 33a ustawy o kredycie konsumenckim.

Zgodnie z art. 103 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nadać decyzji w całości lub w części rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli wymaga tego ważny interes konsumentów. W ocenie sądu w interesie konsumentów jest aby w okresie do uprawomocnienia się decyzji działania uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów nie były stosowane, gdyż poszerza to krąg osób objętych ich skutkami. Spełniony został więc warunek ustawowy jej nałożenia. Sama zaś decyzja co do nadania klauzuli natychmiastowej wykonalności należy do sfery uznania administracyjnego, o czym świadczy treść powołanego przepisu i użyte w nim słowo „może”.

Uznanie administracyjne jest sferą dyskrecjonalności, w ramach której organ władzy publicznej ma swobodę wyboru skutku prawnego, jaki w konkretnej sprawie będzie wiązał się z zaistnieniem okoliczności faktycznych podpadających pod hipotezę przepisu prawnego. Uznanie administracyjne dotyczy więc ostatniego etapu stosowania prawa, jakim jest ustalenie konsekwencji prawnych zaistniałych okoliczności faktycznych (M. Jaśkowska, Pojęcie uznania administracyjnego, w: R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.) System Prawa Administracyjnego. Publiczne prawo gospodarcze, t. 8B, Warszawa 2018, s. 271).

Podstawę wzruszenia decyzji lub postanowienia wydanego w ramach uznania administracyjnego jest wykazanie przekroczenia jego granic. Powód w niniejszej sprawie nie stawia takiego zarzutu, ograniczając się do przedstawienia ogólnikowego stwierdzenia, że jej nałożenie narusza zasadę proporcjonalności, nie wskazując nawet do czego tę proporcjonalność odnosi. Faktycznie jest to jedynie kontestacja oceny dokonanej przez pozwanego, bez wykazania, że stanowi ona przekroczenie granic uznania administracyjnego.

Uznaniowy charakter ma również uprawnienie wynikające z art. 26 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z tym przepisem w decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu, w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji. Powód nie zarzuca, że nałożone w pkt III zaskarżonej decyzji środki nie służą usunięciu trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu. Zostały zatem spełnione i w tym przypadku przesłanki ustawowe dla możliwości określenia środków usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Także i w tym przypadku powód nie stawia takiego zarzutu, ograniczając się do przedstawienia ogólnikowego stwierdzenia, że jej nałożenie narusza zasadę proporcjonalności, nie wskazując nawet do czego tę proporcjonalność odnosi.

Za bezzasadne w związku z powyższym należało uznać zarzuty naruszenia art. 103 i 26 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Także i w tym przypadku zarzuty powód zarzuca w ogólnikowy sposób naruszenie „zasady proporcjonalności”, a ściślej od tego, co we własnej ocenie uważa za „proporcjonalne”. Nie stanowi to podstawy do podważenia działań pozwanego podjętych w ramach przysługującego organowi uznania administracyjnego.

Stosownie do treści art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24. Wobec wskazanego wyżej naruszenia zakazu określonego w art. 24 istniała zatem podstawa prawna do nałożenia kary pieniężnej. Prezes UOKiK w ramach swoich kompetencji był zatem uprawniony do nałożenia kary. Zarzut naruszenia powyższego przepisu jest więc bezzasadny.

Nie zasługuje na uwzględnienie także zarzut naruszenia art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z tym przepisem Prezes Urzędu, ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej, uwzględnia w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także, w przypadku kary

pieniężnej, o której mowa w art. 106 ust. 1 i w art. 108 ust. 1 pkt 2 - okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia, działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. Należy podkreślić, że sam wymiar kary ustalany przez Prezesa UOKiK także należy do uznania administracyjnego. Ogólnikowe zarzuty braku „należytego uwzględnienia okoliczności mających wpływ na wymiar kary” i naruszenia „zasad proporcjonalności” nie są wystarczające do uznania, że został naruszony art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Także i w tym przypadku konieczne jest wykazanie przekroczenia granic uznania administracyjnego lub naruszenie prawa. Z treści zaskarżonej decyzji wynika jednoznacznie, że Prezes UOKiK wziął pod uwagę wszystkie czynniki wymienione w art. 111 ustawy, zaś powód nie przytacza żadnych argumentów wskazujących na przekroczenie granic uznania.

Wbrew zarzutom powoda dla wymiaru kary nie miał znaczenia fakt zaniechania w 2018 roku pożyczek na zakup samochodu, skoro zaniechanie to nie wynikało ze chęci zaprzestania naruszania zbiorowych interesów konsumentów, lecz stanowiło decyzje gospodarczą powoda. Sam fakt stosowania do końca 2018 roku niedozwolonej praktyki został przez pozwanego uwzględniony, co jednoznacznie wynika z treści uzasadnienia.

Nie ma też sprzeczności pomiędzy ustaleniami zawartymi pkt 22 pkt 106 uzasadnienia decyzji. W pkt 106 uzasadnienia decyzji pozwany wskazuje, że powód zawarł z konsumentami „ w 2018 roku 69 umów pożyczki zabezpieczonych przez przewłaszczenie pojazdu mechanicznego na zabezpieczenie, podczas wykonywania których pobierał opłaty za opóźnienie w spłacie pożyczki przewyższające ustawowy limit”. Wskazane 69 umów nie odnosiło się więc do ogólnej ilości zawartych umów ale tych, w których wykonywaniu powód pobierał opłaty za opóźnienie w spłacie pożyczki przewyższające ustawowy limit.

Należy również podzielić stanowisko pozwanego, że pobieranie opłat za opóźnienie w spłacie pożyczki przewyższające ustawowy limit stanowi niedozwolone korzyść niezależnie od wysokości ponoszonych w związku z tym kosztów (których wysokości powód nb. nie wykazał).

Z tych względów odwołanie należało oddalić wobec braku podstaw do jego uwzględnienia (art.479^{31a} § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do wyniku sporu, zasądzając koszty zastępstwa procesowego według norm przepisanych (art.98 k.p.c.).